

1968, 25. červen, Praha. - Poznámky z diskuse na 80. schůzi předsednictva ÚV KSČ o situaci mezi bývalými sociálními demokraty.

Mlynář: Diskuse vychází z posledního usnesení předsednictva ÚV KSČ. Věc proběhla v kombinaci administrativního opatření a politického postupu. Znovu jsme jednali s Bechyněm, Janýrem, Munzarem. Došlo k dohodě, že oni se zavázali, že veřejně nebudou do našeho sjezdu vystupovat, a odvolali zveřejnění dokumentů v časopise Student. Janýr žádal o jednání na úrovni. Dostal informaci.

Tak tedy sociální demokraté vedou s námi jednání. Je to existující reálná síla. Mají přes 200 organizací. Na filozofické fakultě mají 350 přihlášek. Příští týden chtějí ustavit zatím vedení z 32 členů. Mají 2500 členů. Programové prohlášení má odhlasovat sjezd. Přípravný výbor je liberální, žádá spolupráci s KSČ a účast v Národní frontě. Na základě dohod nejednat se zahraničím Janýr slíbil, že odvolá schůzi ve výzkumném ústavu v Řeži.

V přípravném výboru jsou ochotni jednat se skupinou, kterou jsme jmenovali. Jejich důvěru získali soudruzi z Městského výboru KSČ. Chtějí navázat spojení s Hejzlarem.

Státní bezpečnost tvrdí, že se jednoznačně chtějí dostat do situace, aby byli zavřeni. Politicky závažné je, že Janýr v době, kdy dělal v Jáchymově, byl získán jako spolupracovník Státní bezpečnosti. Nevím, zda jsou do celé akce namočení lidé ze Státní bezpečnosti, kteří potřebují protějšek. Hovoří se o skupině lidí zavázaných Státní bezpečnosti, kteří jsou v kontaktu se sociální demokracií a K 231. Vzniká dojem, že v K 231 pracuje Státní bezpečnost, že některé kádry Státní bezpečnosti kalkulují, že... Je třeba vyřešit problémy u jednotlivců (návrat domku, u Janýra závazek k Státní bezpečnosti), minulost z roku 1948.

Politicky vidím nebezpečí, že jednáním přikryjeme činnost této ilegální organizace. S tím se nelze vypořádat jenom administrativně. Navrhují:

1. Jednání, která povedeme, by se měla vést na platformě Národní fronty. Základní východisko je, že činnost přípravného výboru sociální demokracie je nelegální. Týden bychom měli intenzivně usilovat, abychom získali informace o plánech Státní bezpečnosti.

2. Musíme získat představu o objektivní situaci.

3. Musíme nechat prošetřit otázku, jak je to na vnitru. Kdyby mělo docházet ke zvláštním aliancím, je to politicky škodlivé.

Dubček: Hrají to na nás bývalí sociální demokraté z KAN.

Mlynář: Jsou tam demoralizované živly. Na prověření je třeba nechat 10-12 dní.

Doporučuji pokračovat v jednání se soudruhy z Městského výboru KSČ. Představa, že přijdeme s tím, aby byl klid do sjezdu, a s tím budeme jednat, je nebezpečná. Musíme zvážit otázku, jak likvidovat činnost sociální demokracie prakticky. Buď zamezíme zakládat hnutí přijímáním příkazů, nebo dáme na čestné slovo. Navrhují takový postup: rozhodnout, zda použít politické, nebo státněadministrativní prostředky, urychlit nápravu křivd způsobených sociálním demokratům, což navrhuje zpráva s. Erbana.⁶ Je zde možnost, že přípravný výbor sociální demokracie má materiály, které by mohly skandalizovat staré členy strany, bývalé sociální demokraty. Než o tom získáme informace, je třeba vtáhnout je na jednání.

Soudruzi z Městského výboru KSČ mají koncepci, že je možno je udržet jen jednáním. Navrhují pověřit soudruhy Erbana, Mlynáře, Šimona a Kriegla ujasnit koncepci a do 14 dnů přijít s řešením.

Dubček: Ať se to dělá přes vládu.

Kolder: Co rozhodne o politickém stanovisku?

Mlynář: Ať se udělají ta a ta opatření. Dnes je nemohu navrhnout, ale až po čtvrtku.

Šimon: Strana je založena. V Praze existuje 50 organizací. Na filozofické fakultě mají 350 přihlášek. Myšlenka zřídit sociální demokracii je živena z naší strany a souvisí s hlasy požadujícími vytvořit duální systém. Kritizujeme, že sociálnědemokratická ideologie nebyla přijata. Poukazuje se na to, že Akční program KSČ odpovídá některým prvkům sociální demokracie z první republiky.

Byla snaha založit ústřední výbor sociální demokracie u Fleků. Dvakrát se to opakovalo. Naši soudruzi šli za nimi na ÚV NF - l'Humanité tam měla své redaktory - a uzavřeli dohodu, že nevyhlásí nové založení strany. Jde o to jednat na půdě Národní fronty. Organizace se konstituuje a strana začíná

fungovat ilegálně. Od rána do večera znějí telefony. To nedělá Bechyně. Je zde těsná návaznost na Státní bezpečnost: Rambousek je člověk Státní bezpečnosti a v K 231 sebrali fondy, takže mají dostatek materiálu, který dají bývalým lidem. Nevím, jestli jde o politické hnutí, nebo o široce založenou provokaci.

Další postup je třeba vést na půdě Národní fronty poté, až se pronikne do souvislostí založení sociální demokracie.

To naše sektářství za dvacet let nese ovoce. Stovky lidí jsme po sloučení KSČ a sociální demokracie perzekvovali a nikdo si jich nevšiml.

Špaček: Otázka je velmi složitá. V Brně se podařilo zabránit tomu, aby se ustavilo krajské vedení. Hrozilo to. Jmenovitě bylo svoláno 150 lidí, jasných stoupců sociální demokracie, s tím, že mají přivést další. Ale jednali jsme s bývalými funkcionáři a na schůzi přišlo třináct lidí. Čoupkovi přišli vynadat. To ale není možné považovat za řešení, i když možná, že jsme nekontaktovali... Má to hluboké kořeny, protože byla odmítnuta řada lidí při slučování. Nám se podařilo, že z bývalých vedoucích funkcionářů, kteří s námi udržují kontakt a s nimiž Čoupek počítal, nikdo na schůzi nepřišel.

Potřebuje to, abychom se pokusili o zpracování uceleného postupu. Myšlenka obnovit sociální demokracii bude působit delší dobu.

Rehabilitace se musí týkat nejen soudně trestaných, ale např. těch, kteří byli neoprávněně odmítnuti - jim chceme nabídnout členství v KSČ. Oni tam všichni nepůjdou. Je řada konkrétních věcí podobných případu Bechyně, kterému jsme pomohli v řešení bytové záležitosti.

Pokusme se zpracovat ucelenou koncepci, i když by platila jen na nejbližší dobu. S krátkodobou koncepcí nemůžeme vystačit. Je třeba udržovat styk s těmi, s nimiž se dá diskutovat. Někteří se chtějí setkat s Erbanem.

Nepodceňoval bych spojení se Státní bezpečností - v prvních procesech proti sociálním demokratům si řadu lidí zavázali. Tito lidé žijí v ohromné hrůze, aby se to neprovalilo. Jeden člověk pracoval třicet let v sociálnědemokratickém hnutí a jeho vinou šli lidé na soud.

K Čoupkovi se táhne iniciativa z Prahy. Může to být provokace, ale zrovna tak to může být pravda.

Bilák: Nebude skandál z toho, že Dubček promluví a za dva dny bude vyhlášen ústřední výbor? Měli bychom k tomu diskutovat a promyslet taktiku. Jsme komunistická strana, která vydobyla moc. Jsme předsednictvo ÚV KSČ. Budeme se zodpovídat z toho, kam to spějeme. Kde hrozí nebezpečí této straně? Zprava nebo zleva? Strana si nechává vyrůstat proti sobě sílu a nepokouší se a ani nemá nástroje to zarazit. V Americe mají přesně zjištěno, kolik lidí bylo na schůzi, a my nevíme, co oni udělají. Je to zločin, co děláme, a nepovažuji to za socialistické, ale za protisocialistické. Nepovažuji to za obrodný proces. Vznikají...

Nejsem jednoznačně za to, že 30 %... Nevím, kdo je těch 30 %, nevím ani, kdo je mezi těmi 70 %. Nemáme přehled.

Každá strana, která si dá marxistická hesla do čela, bude populární. 200 členů KSČ se zlekne, když se tam objeví tři členové KAN. Dají se rozkládat. Pomáhali jsme to rozkládat. Vyhlásíme sjezd a co dál. Dále to rozkládáme. Dost dlouho se připravujeme, ale dni nepracují pro nás, ale proti nám. Nezdá se mi, že nabíráme síly.

Nevěřím, že by si dnes Státní bezpečnost dovolila vytvářet sociální demokracii, i když nelze vyloučit, že Státní bezpečnost chce vyvolat provokaci, abychom museli zasáhnout. Jsem za to počkat týden. Nejsem za přesvědování, strana musí bez krivania zasáhnout.

Šimon: Záležitost sociální demokracie řešíme šest dnů. Na příští schůzi předsednictva ÚV je třeba předložit návrh na zprávu o současném stavu, jak se to podaří zajistit, a návrh na krátkodobá opatření KSČ. Zprávu by měli vypracovat Mlynář a Erban. Pak bude možnost k něčemu jednat.

Administrativní zásah je to, na co se čeká. Kulturní pracovníci mají připraveno prohlášení na obranu sociální demokracie.

Bil'ak: Z toho vyplývá, že na Západě čekali, že KSČ vývoj nezvládne. Teď, když se ukazuje, že ho zvládne, je pro ně výhodné vyvolat sílu ne vlastními silami, aby strana musela zasahovat mocensky. Je to naplánováno proti nám.

Piller: Opakujeme, co jsme říkali ve čtvrtek, že jde o lidi, kteří chtějí využít postihů sociálních demokratů a založit opoziční stranu. Jde o to, že oni vidí, že vedení i progresivní část ústředního výboru KSČ to myslí vážně, že chtějí poskytnout záruky. Vidí, že děláme všechno možné, a potřebují dokázat, že jsme lidé neschopní vládnout. Sledují období před sjezdem, protože jsme urychlili svolání sjezdu.

Měli bychom se vážně zamyslet a přestat si hrát na demokraty. KAN není nebezpečný, ale nebezpečná je organizace, která se tvoří ilegálně. Nebezpeční jsou ti s marxismem-leninismem ve vínku, kteří si hrají na demokraty. Čím více budeme diskutovat, tím spíše přijde doba, že začnou vrcholit šarvátky.

Rehabilitujeme. Chci udělat, co je v mých silách, ale kdo bude rehabilitován? Vezměme si, kolik tisíc příslušníků strany bylo rehabilitováno. Jestli chceme, aby se vrátily bývalé doby, hrajme si na demokraty. Je nejvyšší čas zvednout telefon a říci dost. Je nejvyšší čas začít to rozhánět jako ovce, jinak vyrostete nebezpečí, které nebudeme moci zlikvidovat. Tedy říci: Dost, končíme, mučedníky z vás dělat nebudeme.

Kolder: Sociální demokracie je založena, vyvíjí činnost, ale není vyhlášena. Je faktem, že jsme orgány sociálnědemokratické strany kontaktováni a vyjednáváme s nimi. Podmíněně je tak uznáváme. Jsou založeny dlouhodobé tendence. Jestli to nezvládneme, může to ohrožovat obrodný proces. Je založen určitý taktický postup. Je určitá taktika, kdy oni uznávají základní hodnoty - historickou úlohu KSČ, spojenectví s SSSR, Varšavský pakt. Podle mého názoru se změnila taktika. Když sleduji tisk, vyhýbá se uznávaným konstantám, ale různí publicisté formulují konkrétní požadavek založení sociálně demokratické strany. Je zde formulována otázka opozice, je formulována taktika boje dovnitř strany. Objektivně bychom měli vidět složitost situace. Bude probíhat proces deprese v souvislosti s rehabilitačním zákonem. Když vezmu Velkou radu, je to pravdivé, ale otřesné.

Ve straně probíhá diferenciaci. Probíhá skupinový boj, který není názorově vykrystalizován. Kalkuluje se s tím, že musíme propracovat stará schémata. Je to dáno obrodným procesem. Když to domyslím do konce příštího roku, neměli bychom drammatizovat, ale reálnou tendenci bychom měli vidět. Když administrativně zasáhne, střetneme se s útoky ze strany ultralevých radikálů a za druhé s úsilím z druhé strany.

První věc je otázka, že lidé se chtějí společensky angažovat. Jestli jde o reálnou politickou sílu, je třeba, abychom se o ně přednostně občansky a společensky postarali a podívali se, jaké jsou možnosti jejich uplatnění. Přitom musíme postupovat diferencovaně a poctivým lidem nabídnout vstup do KSČ.

K otázce, zda dělat administrativní opatření: Vycházím z toho, co říkal s. Císař ke K. Marxovi. Až situaci zkonsolidujeme, přijdeme k teoretickému poznání, které nevzniká tím, že saháme na krajnost Února. Dojdeme k poznání, že šlo o politické protivníky, kteří byli zákonně postiženi. A my jim dáváme politickou sílu. Mezi nimi zraje odvěta. Založme opatření, abychom před historií obstáli!

Proveďte věci kolem Státní bezpečnosti. Když to není pravda, utvrzuje to náš postup.

Jakeš: Pár lidí nás vyvádí z míry. Všichni chápeme, že mají realitu, že mají možnosti. Máme vlastní slabiny a nemáme jistotu, že tomu budeme moci čelit. Nevíme, jak bude veřejnost reagovat na náš zásah. Přestože Rattinger měl výklad, je to dedukce. Dávám v úvahu pokusit se řešit tento problém ve spolčovacím zákoně. Neexistence tohoto zákona vytváří potíže. Tento zákon je našimi prohlášeními překonán a my nemůžeme dát jednoznačnou odpověď.

Překvapuje mě slib sociálních demokratů, že do sjezdu dají pokoj. Zřejmě počítají s průběhem sjezdu. Proč je termínem zrovna sjezd? Proč nás chtějí pardonovat do sjezdu? Jsem přesvědčen, že odpověď je třeba hledat ve vývoji - jde o volby a tím o moc. Kdyby sociální demokracie vznikla po sjezdu, našla by širokou podporu u lidí a možná i u mládeže.

Je třeba urychlit rehabilitaci sociálních demokratů a nabídnout jim společenskou angažovanost, vstup do strany. Je třeba to vyjádřit na konferencích KSČ, zvolit některé z nich na konferencích a počítat

s tím v přípravě sjezdu. Musíme se zabývat otázkou odborového hnutí. Pokud jsou mezi bývalými sociálními demokraty síly, dát jim možnost vyžít se v odborech.

Základní je vyjasnění si společovacího zákona, aby nezáviselo jen na interpretaci Rattingera. Kdyby se to pojmenovalo, u lidí vznikne jistota.

Dubček: Kloním se k Jakešovi. Musíme mít jasno, když nechceme upadnout do chyb, že by se všechno střetávalo. Musíme po státní linii dělat opatření, po kterých strana volá. Musí se najít urychlenější řešení. Můžeme tomu čelit sjednocováním komunistů, aby si každý uvědomoval nebezpečí opozice proti straně. Komunisté musí vidět shodu, základní vliv, ale jednotu činů komunistů dnes nemáme. Nemáme jednotu rozhodného činu. Někteří se smějí, že je tu nebezpečí sociální demokracie. Jen si vezměte, kolik je napsáno od komunistů, kolik je napsáno proti vedoucí úloze strany a proč by měla být, když druhá strana to nemá.

Není tu potřebné jednoty v organizaci praktické činnosti. Stále jsou snahy podcenit nebezpečí zprava. To je holá realita. Pro zabezpečení proti útoku zvenku je třeba jednoty činu i u hospodářských pracovníků. Potřebujeme zákonné opatření. To nejnnutnější, co strana potřebuje, je nařízení, výnos, zákon v podobě, v jaké se dělá dočasné opatření, státní normy. Jen tak dosáhneme, že se nebezpečí zprava nemůže libovolně vyvíjet. Tedy je třeba, aby soudruzi ve vládě přezkoumali práce a řekli nám, do jaké míry je to možno udělat. Je nutné mít provizorium, když zítra svoláme Národní shromáždění, aby byl přijat zákon. Když se uvidí, že je ohrožena pozice socialismu, musí tu být dočasná norma, státní norma, když to bude žádoucí. Vnucují nám to - my to nepotřebujeme, ale v dnešním období nevíte, jaké nebezpečí může vyvstat.

Na příští schůzi předsednictva ÚV je třeba předložit zprávu o státněbezpečnostní situaci ve státě. Jde o komplot proti straně, tendence a snahy proti straně. Neznáme nepřátelskou činnost, působení proti postavení strany. V obecné poloze můžeme říci, že vidíme určité tendence, které uvnitř strany působí proti KSČ - mám na mysli tu činnost těch komunistů, kteří jsou nevědomě obhájci toho, aby vznikla opozice proti KSČ, a kteří říkají: Co na tom, když se ustaví KAN, K 231? To jsou věci, které teoreticky obstojí.

K nebezpečí z hlediska sociální demokracie: Nemám obavu a nevidím hlavní nebezpečí v těchto členech sociální demokracie - teď slouží tomu, aby stáli jako štít. Ale jde o to, že teoreticky komunisté živí myšlenku této opozice. Hlavní nebezpečí je v silách, které tu jsou. Pod platformou sociální demokracie a KAN jsou sgrupované síly, které by stály proti KSČ. Rozhodující není sociální demokracie, ale tlaky a síly zvenku. Není možné tyto věci podceňovat. Přimyká se k tomu část bývalých sociálních demokratů, část těch, kteří se nemohli spolčit s KSČ, část těch, kteří dosud nenašli opoziční platformu v naší straně a za 23 let se nemohli smířit se socialismem.

Je třeba vyčerpat všechny možné politické formy. Pro maximální účinnost je třeba zapojit nejširší okruh vlivných komunistických intelektuálů a zorganizovat s maximálním úsilím jejich politické účinkování. Je třeba čelit tomu prostřednictvím tisku. Zorganizujte to. Nemůžeme to zde dělat ve dvou-třech lidech. Může být, že by se této straně nepodařilo zastavit tlaky zvenku. Po vyčerpání těchto věcí vidím situaci, že nemáme dvě varianty. Jak přijmeme navrženou variantu, je třeba otevřít prostor a nechat formovat síly. Pak musíme vidět, kam vývoj půjde. Musíme tomu v každém případě zamezit. Nemůžeme ustupovat tomu, co působí mimo nás. Je tendence vnutit nám jiný způsob práce.

Vím, že se to těžko vysvětluje. Je třeba, aby k těmto věcem vystoupili Císař a Kriegel a jednoznačně řekli, že jednota se u nás tvoří nedůsledně.

Nevím, jaká opatření se dělají na ministerstvu školství. Na filozofické fakultě by měl vystoupit ministr školství. Galuška a Císař by měli působit a udělat maximum pro to, abychom zastavili jednostranné negativistické tlaky.

Mlynář: Jde o to na základě minulého usnesení pověřit s. Erbanu, s. Šimona a s. Mlynáře, aby na schůzi předsednictva ÚV KSČ dne 9. července 1968 předložili definitivní materiál, kde bude obsažena informace o věcech, co se podniká, a návrh skupiny s. Erbana, aby byli oprávněni ke kontaktu a získání informací jako po linii soudruhů z městského výboru. Není třeba odmítat jednání na půdě Národní fronty s tím, že budeme tlumočit naše postoje, o kterých jsme hovořili.

Je třeba vyjasnit problém právního postavení politické strany. Mluvili jsme o myšlence vydat zákon o Národní frontě - se zpracováním zákona před zářím by se dalo uvažovat, že by Národní shromáždění, které bude svoláno k ustavení České národní rady, přijalo zákon o Národní frontě na základě interpretace ústavy.

Nějakým způsobem musíme ovlivnit okruh komunistů-pracovníků teorie a publicistiky, kteří přicházejí s myšlenkou opoziční strany, a pověřit s. Hübla tím, aby k vysvětlení těchto otázek zorganizoval schůzku s tím, že na ni budou pozváni s. Mlynář, s. Císař a další. Musíme se domluvit se soudruhy, jestli jako komunisté hodlají otázku politického systému klást.

V rámci opatření bychom se dohodli se Státní bezpečností.

Do 9. července je třeba udržet kontakty se sociální demokracií. Čtvrtek je chráněn jako datum.

Kriegel: Bechyně se zaručil, že nebudou nic dělat. Domnívali jsme se, že to není třeba publikovat. Osobně se zaručil, že nebudou nic dělat.

Mlynář: Před čtvrtkem nelze v žádném případě nic dělat, jen jim na základě jednání předat dopis.

Dubček: Není možné udělat pozitivní kroky - rubriku v legitimaci - a udělat, že do funkce vytáhnou některé bývalé sociální demokraty?

Erbán: Dáme pokyny soudruhům zaznamenat v legitimaci, od kdy jsou členy sociálnědemokratické strany, projednat s těmi, kterým bylo odmítnuto členství v KSČ, prověřit to, a kde nejsou politicky vážné důvody, vyzvat ke vstupu do komunistické strany. Vyzvat je k tomu. Doporučuji, aby v náznaku bylo uvedeno v referátě, že bude politická rehabilitace tam, kde jsou uvědomělí lidé, aby pomohli v politickém boji, že je zveme do strany.

Černík: Janýr byl v pátek na ministerstvu vnitra. Věděl v pátek všechno, co jsme projednali na předsednictvu ÚV. Věděl, že jdou dálnopisy z vlády, věděl, že se připravují mocenská opatření, věděl přesně u Fleků, že volal Pavel předsedu Vyhnálka. Lidé podle toho dělají koncepci. Musíme jednotně vystupovat, ale vůči sociální demokracii musíme naše opatření považovat jako akty pro nás.

Byli za mnou dva zástupci ministerstva vnitra, kteří jednali s Janýrem, že věděli druhý den, co Janýr slíbil, že nic nebudou dělat, že čekají na další jednání, že žádnou akci nebudou organizovat. Janýr prohlásil, že nehodlají formovat stranu bez vědomí KSČ. Zítra s ním mluví Hájek.

Čtyři body, co jsme ve čtvrtek usnesli, nestačí. Ať přijde celá koncepce strany na program jednání předsednictva ÚV KSČ 9. července.

Pokus sociálních demokratů představuje velkou diskreditaci KSČ a je pro mladé lidi přitažlivý.

Dubček: ...

Rigo: Je třeba oznámit usnesení šikovně dolů a vysvětlit, proč to děláme, aby se základní organizace zorientovaly. Každá nová strana

Bilák: Aby nevznikala nedůvěra... Zmínil jsem se, ať každá nová strana vystoupí.

Dubček: Program se tiskne a sociálním demokratům jej pošta doručí.

Bilák: K prohlášení: Práci s komunisty je třeba vést. Demoralizačně působí, když je jednostranná. Jinak budeme rozkládat morální stránku věci, než ... Na sjezdu novinářů Hanzelka negoval dvacet let výstavby socialismu.

Indra by měl připravit pozitivní návrhy ze strany sociálních demokratů a zdůraznit, že není obava, že by to vedlo k druhému Únoru. Nikdo by nevydal moc z rukou. Nebezpečí tu ale je. Je třeba, aby všichni soudruzi v Praze pomohli působit, aby vlivní soudruzi jako Kadlec, Císař diskutovali, ukazovali naše stanovisko. Je třeba i publikačně pracovat, i dovnitř strany, aby bylo jasné, že v základních otázkách je stanovisko jednotné.

Švestka: Doplním několik faktů k setkání u Fleků. S přítomnými jsem besedoval. Mají jasný program, chtějí se stát opozicí, ale neznají historii a neznají sociálnědemokratickou stranu.

Skupina starých sociálních demokratů dala prohlášení proti založení sociálnědemokratické strany a dala je ČTK. Ta je dala Janýrovi. Když Janýr zabíral sekretariát, byl s revolverem. Je to rváč schopný všeho.

Může z toho vzniknout opozice proti komunistům.

Indra: Bolí mě huba z toho, co jsme se namluvili. Pro další postup musí být naše stanovisko jasné. Když řekneme ne na založení sociální demokracie, jsme na velmi tenkém ledě. Oni mají argumenty proti nám - oni se hlásí do Národní fronty, uznávají vedoucí úlohu KSČ, hlásí se k SSSR. To, co vypadá jako problém ministerstva vnitra, je činnost vně zákona. Je to dost násilná dedukce. Musí dojít k politickému rozhodnutí. Máme proti sobě ne bezvýznamného protivníka. Nemáme co dělat s bývalými sociálními demokraty, ale s lidmi, kteří jen využívají prapor sociální demokracie.

Nejsem pro to, abychom s nimi oficiálně jednali. Přesvědčujeme je tím, že je považujeme za partnery. Jde o činnost, která nás má vyprovokovat. Nemohu vyloučit, že se na tom podílí Státní bezpečnost, ale nemohu říci, že v takové šíři, jak se to jeví.

Máme co dělat s organizovaným hnutím. Určité kruhy ve světě jsou zainteresovány na tom, aby se vývoj u nás nezdařil. Jsem pro to udusit hnutí v zárodku.

Erban: Nejde o sociální demokracii - to je jenom firma. Na schůzi sociální demokracie sociální demokraté nepřišli. Velká masa bývalých sociálních demokratů je v naší straně a perzekvovaní říkají: Odmítáme takovou politiku, co předvádějí v Praze.

Ve všech krajích pracují konzultační skupiny a podařilo se jim ovlivňovat bývalé členy sociální demokracie, kteří odpadávají - v Brně Šulc (je pravicový), Kojecký. Bojí se čtvrtka. Tam bude reprezentace proti politikům.

Je třeba, aby se schůzky v krajích věnovaly sociálnědemokratické problematice. Přinese to pozitivní výsledek. Ta grupa to ví. Jsou nervózní a snaží se vyhlásit centrum. Pokračujeme ve schůzkách v krajích, abychom zasáhli centrálu v ÚV. Máme kontakty, abychom informovali odpůrce. Varoval před kontakty - teď neblbněte a sed'te zatím v tichu. Vedoucí lidé ve straně mají jednotný názor: Nechceme vytahovat ... To je vážný zvrat. Oni kolísali a došli k závěru: Nechme toho, oni na nás šlápnu, ale přijde doba, kdy vystoupení bude možné. Varují před kontakty, které šíří iluze. Nevíme, co tu je. Oni se potřebují chytit jako strana, která je evropská.

My bychom se neměli omezit na tlaky, ale jako jednotná strana vystoupit s výzvou: Hlaste se do strany. Musíme je získat, protože znají terén. Je zde velký politický prostor. Nemůžeme to řešit tvrdým slovem, ale dát jim najevo, že jsme jednotná strana a že je bereme. Ve čtvrtek to musíme říci. Když dáme příležitost jako Tržickému, okamžitě ho kritizují. Musíme to řešit pomocí konzultačních skupin.

Hrozili čtvrtkem k formulování, kdy budeme rehabilitovat. Čtvrtek je pro ně mezním dnem. Ti, co zůstanou stranou, se budou demaskovat.

Otázka záznamu délky členství v sociální demokracii do legitimací je citovou věcí pro toho, kdo je od roku 1926 členem strany.

Zásluhou Pacáka mají sociální demokraté mezinárodní jméno. Musíme vidět nejen potřebu dělat politiku, ale zároveň zužovat prostor.